

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

(Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

**Міністерства, інші центральні органи
виконавчої влади України (за
списком)**

**Керівникам підприємств, установ,
організацій незалежно від їх
організаційно-правових форм і форм
власності (шляхом розміщення на
офіційному вебсайті Мінфіну)**

Про бухгалтерський облік
окремих господарських операцій

Міністерство фінансів України щодо бухгалтерського обліку благодійної та гуманітарної допомоги повідомляє.

Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні визначає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон), який поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність, а також на операції з виконання державного та місцевих бюджетів і складання фінансової звітності про виконання бюджетів з урахуванням бюджетного законодавства.

Згідно із Законом Кабінет Міністрів України визначає порядок та строки подання фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, звіту про управління та звіту про платежі на користь держави до органів державної влади, крім суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях.

На виконання Закону Уряд прийняв постанову Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419 «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності».

Відповідно до цього Порядку фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності (далі – МСФЗ), або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000099F72E00B5F09200](#)

Підписувач [Воробей Світлана Іванівна](#)

Дійсний з [31.03.2021 16:25:30](#) по [31.03.2023 16:25:30](#)

Міністерство фінансів України

41020-06-5/8479 від 27.04.2022

секторі відповідно до законодавства.

Згідно із Законом регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Законом передбачено, що бухгалтерський облік на підприємстві ведеться безперервно з дня реєстрації підприємства до його ліквідації, ґрунтуючись на принципах бухгалтерського обліку та фінансової звітності, закріплених статтею 4 Закону.

Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства.

Забезпечення ведення бухгалтерського обліку підприємствами на безперервній основі, навіть в умовах воєнного стану, є компонентом забезпечення стійкості економіки.

Відповідно до Закону для цілей бухгалтерського обліку активи – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій, зокрема, щодо отримання, списання або передачі активів, є первинні документи – документи, які містять відомості про господарську операцію (дію або подію, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства).

Первинні документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати такі обов'язкові реквізити: назву документа (форми); дату складання; назву підприємства, від імені якого складено документ; зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції; посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення; особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів встановлено Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88.

Цим Положенням передбачено, що відображення господарської операції, щодо якої на момент закінчення складання облікових регістрів бухгалтерського обліку за звітний період від контрагента у терміни, встановлені законодавством, не отримано первинного документа, інформація про таку господарську операцію до облікових регістрів бухгалтерського обліку може бути перенесена на підставі належним чином оформленого внутрішнього первинного документа (акта), складеного посадовою особою, відповідальною за приймання-відпуск товарно-матеріальних цінностей, робіт і послуг, у випадку, якщо така можливість передбачена правилами документообігу підприємства.

У місяці надходження від контрагента первинного документа щодо господарської операції, інформацію про яку в минулих звітних періодах було

перенесено до облікових реєстрів бухгалтерського обліку згідно з внутрішнім первинним документом (актом), до облікових реєстрів бухгалтерського обліку за звітний період переноситься інформація про таку господарську операцію, при цьому її обсяг зазначається шляхом коригування на суму різниці між оцінкою такої господарської операції за внутрішнім первинним документом (актом) та первинним документом, отриманим від контрагента.

Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в реєстрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку.

Господарські операції повинні бути відображені в облікових реєстрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

Для суб'єктів державного сектору відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, регулюються бюджетним законодавством.

Зокрема, статтею 13 Бюджетного кодексу України визначено, що благодійні внески, гранти та дарунки входять до складу першої підгрупи другої групи власних надходжень бюджетних установ.

Положення щодо планування, здійснення видатків за спеціальним фондом бюджету в частині власних надходжень бюджетних установ, у тому числі в натуральній формі, врегульовано Порядком складання, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (пункти 18, 23, 49).

Здійснення операцій за рахунок власних надходжень бюджетних установ під час казначейського обслуговування, в тому числі в натуральній формі, регламентовано Порядком казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407, та Порядком казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 23.08.2012 № 938.

Визнання суб'єктами державного сектору доходів від безоплатно отриманих товарів, робіт та послуг у натуральній формі, сум зовнішньої та внутрішньої безоплатної допомоги здійснюється відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи», затвердженого наказом Міністерства фінансів України 24.12.2010 № 1629.

Узагальнення інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти діяльності суб'єктів бухгалтерського обліку в державному секторі здійснюється на рахунках Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2013 № 1203, відповідно до Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219.

Правові, організаційні, соціальні засади отримання, надання, оформлення, розподілу і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги та сприяння гласності і прозорості цього процесу визначає Закон України «Про гуманітарну допомогу».

На виконання статті 11 цього Закону Міністерство фінансів України видало наказ від 14.12.1999 № 298 «Про порядок бухгалтерського обліку гуманітарної

допомоги», дія якого поширюється на юридичних осіб незалежно від видів діяльності та форм власності (крім бюджетних установ), які одержали гуманітарну допомогу (отримувачі), які її потребують і яким вона безпосередньо надається (набувачі).

Відповідно до цього Порядку одержану гуманітарну допомогу у вигляді грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей отримувач відображає за дебетом рахунків обліку грошових коштів, товарів, запасів та іншого майна в кореспонденції з рахунком 48 «Цільове фінансування і цільові надходження». Таким самим записом отримана гуманітарна допомога у вигляді грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей відображається і набувачами.

Грошові кошти і товарно-матеріальні цінності, використані на забезпечення статутної діяльності набувача, відображаються набувачами за кредитом рахунків обліку грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей у кореспонденції з рахунком 23 «Виробництво». Одночасно така сума відображається за дебетом рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» і кредитом субрахунку 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів» рахунку 74 «Інші доходи».

Правові засади здійснення благодійної діяльності в Україні визначає Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

Для підприємств (крім бюджетних установ) для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух коштів фінансування заходів цільового призначення (в тому числі отримана цільова благодійна допомога), які можуть надходити як субсидії, асигнування з бюджету та позабюджетних фондів, цільові внески фізичних та юридичних осіб тощо Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, передбачено рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження».

Згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, за кредитом рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» відображаються кошти цільового призначення для фінансування певних заходів, за дебетом – використані суми за певними напрямками, визнання їх доходом, а також повернення невикористаних сум.

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290, норми якого застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за МСФЗ), цільове фінансування не визнається доходом доти, поки не існує підтвердження того, що воно буде отримане та підприємство виконає умови щодо такого фінансування.

Отримане цільове фінансування (у тому числі кошти, вивільнені від оподаткування у зв'язку з наданням пільг з податку на прибуток підприємств) визнається доходом протягом тих періодів, в яких були зазначені витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування.

Цільове фінансування для компенсації витрат (збитків), яких зазнало підприємство, та фінансування для надання підтримки підприємству без

установлення умов його витрачання на виконання у майбутньому певних заходів визнаються дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу.

Згідно із Законом підприємства зобов'язані складати фінансову звітність на підставі даних бухгалтерського обліку.

Якщо підприємство відповідно до законодавства застосовує для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності МСФЗ, то для нього вимоги МСФЗ є правилами бухгалтерського обліку, за якими відображаються господарські операції, та складання фінансової звітності.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством, або власник відповідно до законодавства та установчих документів (стаття 8 Закону).

Водночас повідомляємо, що листи Міністерства фінансів України мають інформаційно-роз'яснювальний характер і не встановлюють норм права.

Заступник Міністра

Світлана ВОРОБЕЙ